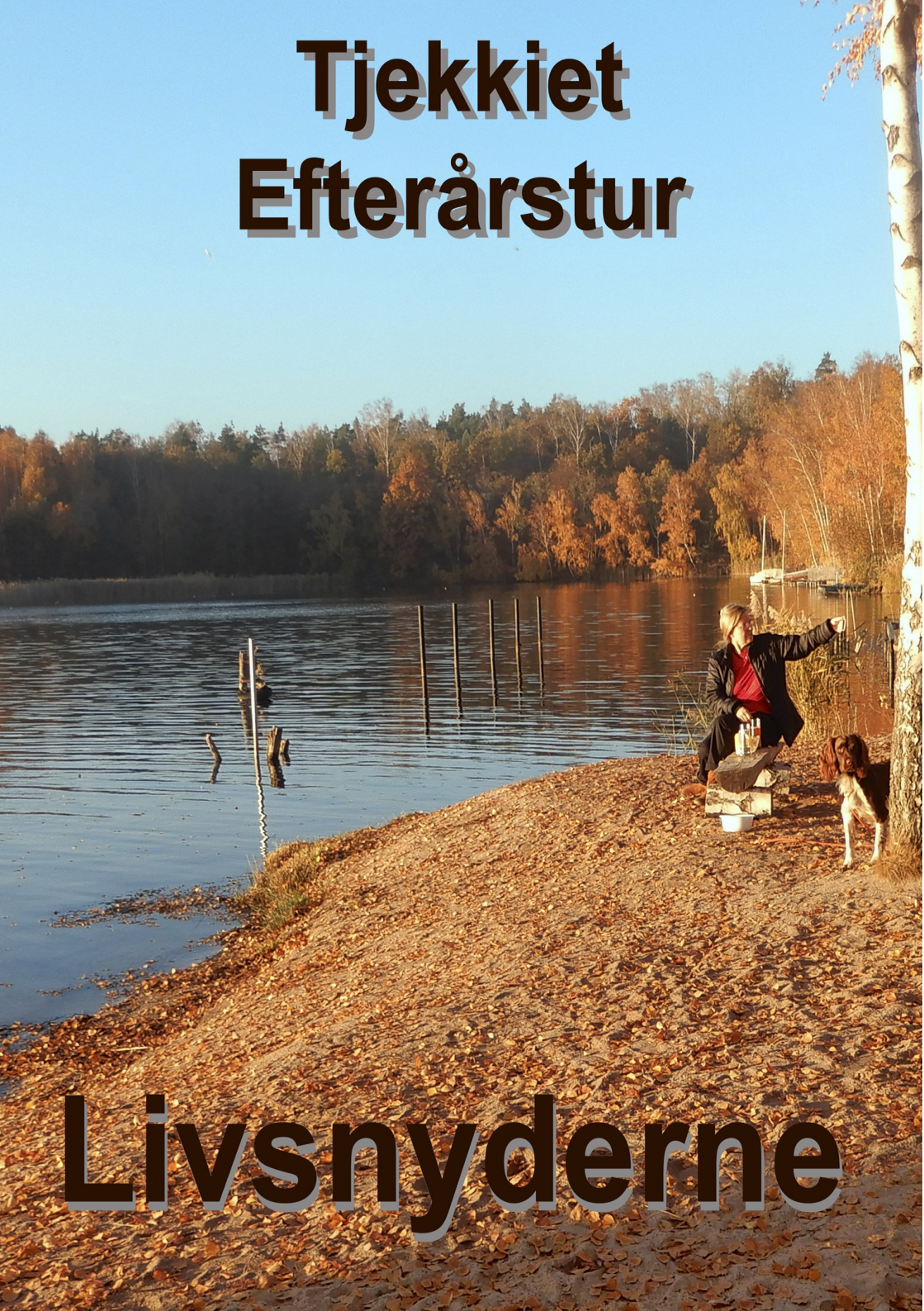
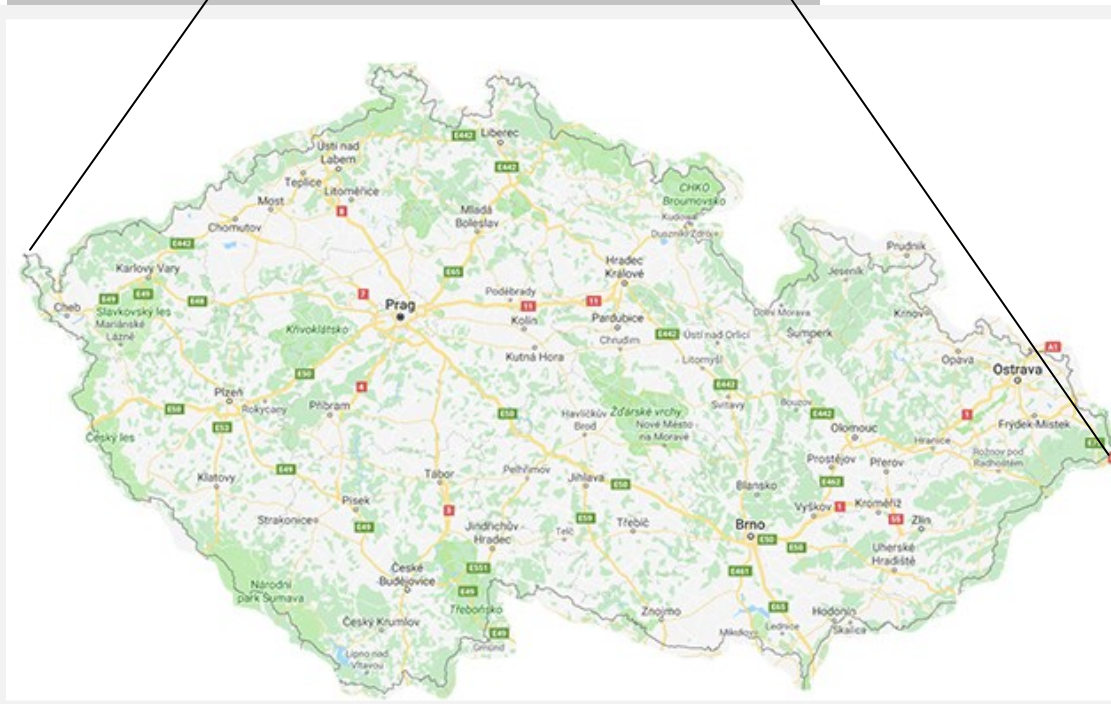
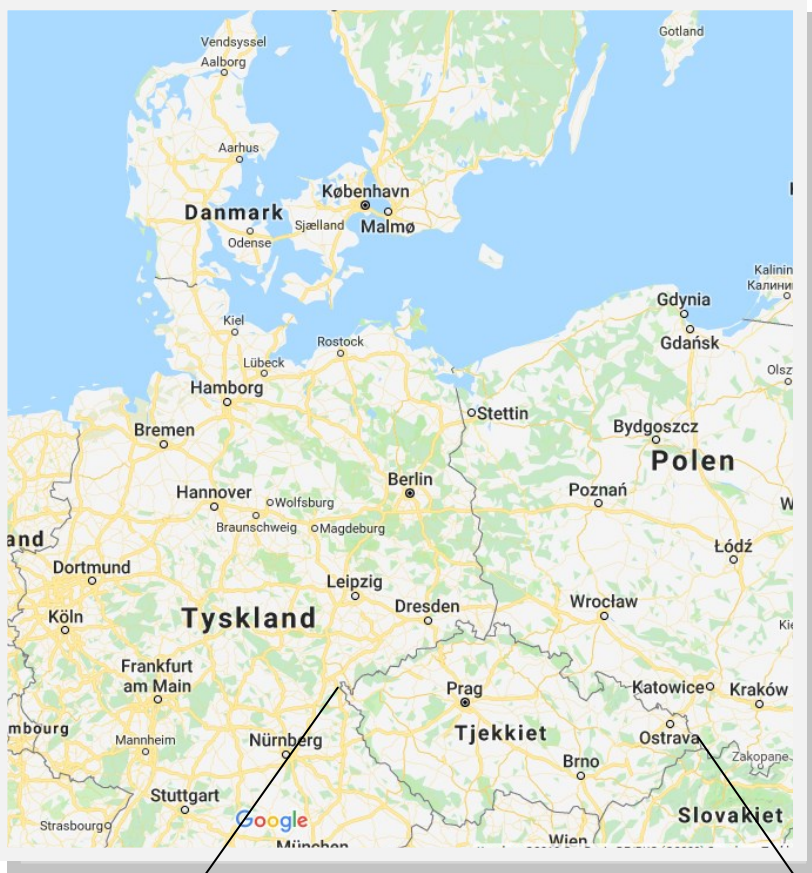
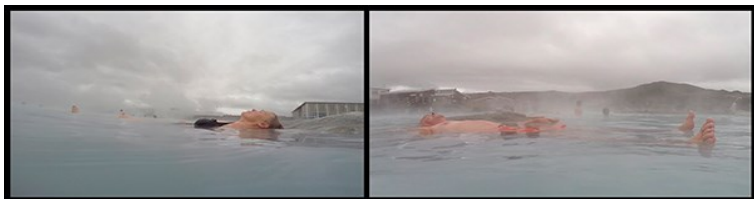

Tjekkiet Efterårstur

Livsnyderne

2018

Livsnydernes efterårstur til Tjekkiet

Af: Livsnyderne – Rita & Mogens Lauritsen

Livsnyderne er Mogens årgang 1947 og Rita årgang 1949. Vi har rejst rundt om i verden, vandret, sejlet, 'udforsket' eventyret, ganske ofte udenfor alfarvej, og flyttet egne grænser i målet på oplevelser, gerne lidt uden for turiststrømmen. Da vores søn engang skulle fortælle om sine forældre, kaldte han os livsnyderne, og det blev vi rigtig glade for at høre. Vi har boet i USA i 4 år og i Kuwait i 2 år.

Forord

Efterårsferie i Tjekkiet

Autocamperen er pakket,
Livsnyderne og Nino, vores Springer Spaniel på 1 ½ år
kører på efterårsferie til Tjekkiet.

Endnu en gang drager vi på eventyr for at udforske en bid af Europa.

Danmark-Tyskland-Tjekkiet-Tyskland-Danmark

En 2.237 km lang rejse gennem naturskønne områder.

Fantastiske vandreture, vidunderlige klippebyer,
bevægende minder fra 2. verdenskrig.

Mørk velsmagende tjekkisk øl, paprikapølser,
bondebrød med kommen, gullasch og knödel.

Venlige imødekommende mennesker,
og et prisniveau, der passer fint til Livsnydernes pensionist pengepung.

Tjekkiet er mange flere besøg værd.

**Der er frihed i livet som autocamper campist.
Der er hygge, intimitet og masser af livsnydelse i denne ferieform.**

Copyright © 2018 Rita & Mogens Lauritsen
Udgiver: Livsnyderne
2018 - 1. version
Livsnyderne@tdi.nu

Livsnydernes efterårstur til Tjekkiet

22. oktober – 8. november 2018

Häuschen geparkt? Schön dass Sie da sind!

1. dag mandag d. 22. oktober 2018

Smuk gylden efterårs sol, varme røde, orange farver i alle bladene på træerne. Det fine vejr, om end med en lille snert af kølighed, holdt sig hele dagen. Og naturligvis skulle aftenmåltidet på vanlig vis, indtages udendørs med tæppe om benene.

Rigtig mange andre autocampere havde også fundet vej til denne velbeliggende, velfungerende og fine plads. Stadthafen Schleswig, 18 € for et døgn, inkl. særdele fine bruseforhold, strøm og vand. Her bydes vi Velkommen med *Häuschen geparkt? Schön dass Sie da sind!* Af havnemes-teren, der overrækker os en stofpose med denne tekst og med brochurer og rabatkuponer. Naturligvis med opfordring til indkøb i Schleswig. Vi følte os meget velkomne.

Viele Gurken, aber nur ein Dusch pro Tag!

2. Dag tirsdag d. 23. oktober 2018

Blæst, rusk og regn – efterår naturligvis. Det regner med efterårsfarvede blade igennem dis og tåge. De kæmpestore solcellemarker kan umuligt tjene sig ind i dag! Men derimod vindmøllerne, de suser lystigt rundt.

Dagens mål er Spreewald området syd for Berlin.

Næsten før camperen var parkeret ved Autocamping Kämpfer i Lübbenau stod campingfatter klar til at redegøre for faciliteter og reglement. Venligt, omend med en vis undertone af *ordnung muss sein* bydes vi velkommen. Rene og ordentlige bade- og toiletforhold, *men husk, kun ét brusebad pr. person pr. døgn, og sæt skoene der før brusebad og træd lige ind på flisen! Græsset er vådt!*

Man følte et øjeblik fars og mors formanende pegefinger. Han var dog venligheden selv og fortalte beredvilligt om området.

Spreewald er et 15 km langt og 7 km bredt område syd for Berlin og vest for Cottbus i delstaten Brandenburg. Området centrerer sig om floden Sprees enorme forgreningsnet af bifloder og kanaler i det flade landskab.

Spreewalds oprindelige indbyggere, der bosatte sig i området for mere end 1000 år siden, er sorbere (et slavisk folkefærd), og sproget er sorbisk.

Igennem generationer har båd fart været det mest effektive transportmiddel. Der anvendes en særlig lavbundet pram, en såkaldt kahn, som stages frem af pramføreren fra hans stående position bagerst på prammen.

Campingfatter indleder en lille salgstale. Han sælger nemlig Spreewald agurker i diverse smagsvarianter. Og før vi næsten vidste af det, havde vi købt fire glas syltede originale Spreewald agurker. *Qualität aus Familienhand – Echte Lübbenauer Krügermann Konserven seit 1896.*

Og Spreewald er da netop også berømt for sine syltede agurker i alle afskygninger. De lagres i store, kæmpestore trætønder, som når ud-tjente, også ses indrettet som bl.a. små lysthuse.

Som et lille kuriosum fortælles, at agurkerne under DDR tiden blev betragtet som en udsøgt delikatesse, som det var forbudt at eksportere.

Jagthunden trænes

3. dag onsdag d. 24. oktober 2018

Efterårssolen tilsmiler os! Det blev en skønne dag med vandretur ind til og rundt i Lübbenau Altstadt. Fine gamle bygninger, også et lille kig ind i Lübbenaus protestantiske barokkirke St. Nicholas fra omkring midt 1300-tallet.

Naturligvis måtte vi også besøge Brandenburgs mindste bryggeri, *Erich Babben Stadtbrauerei Lübbenau Spreewald*, med oprindelig *Bierstube* fra 1670. Vi smagte på Erich Babbens øl i læ for den let kølige vind i Ja, hva' ellers... en agurketønde! Mens Nino indsmigrede sig hos servitricen og fik hende til at smide bold adskillige gange.

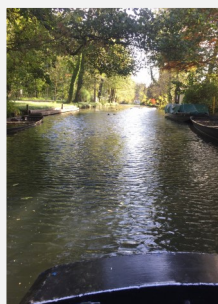
I Lübbenau Grosshafen satte vi os godt til rette på 1. parket i en kahn. Det blev en ubeskrivelig smuk tur ad smalle kanaler, små floder til byen Lehde, i det stor-slåede efterårsvejr.

Lehde er det sorbiske navn for det slaviske folks oprindelige indvandringssted.

Navnet skulle angiveligt betyde *ubebygget land* eller *brak*. Lehde er en af de ældste byer i Spreewald området og er en charmerende lille by direkte ved vandet og med blot 130 indbyggere.

Man kommer til Lehde ad vandvejen og overalt langs bredderne ses huse og bebyggelser, som kun kan nås i en kahn. Motorbåde er ikke tilladt. Dog må officielle instanser, f.eks. læge, brandvæsen osv. Benytte sig af motor for at komme frem.

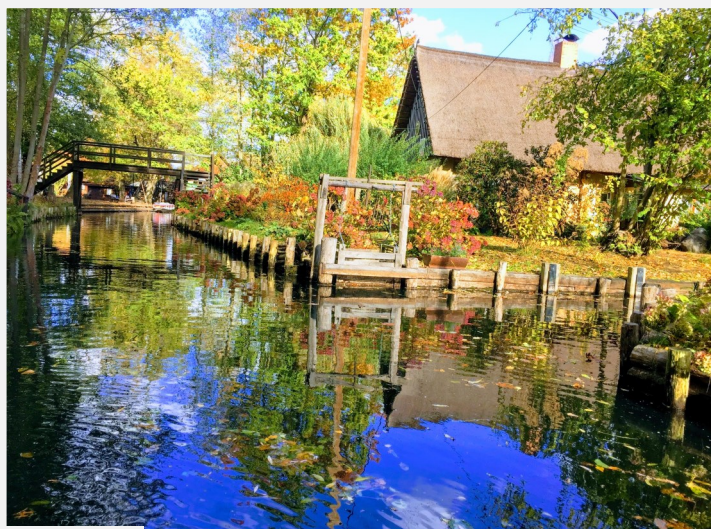

Vi glider tyst og stille afsted og betages af dette smukke naturområde og de mange velholdte huse. I denne tid er haverne pyntet med græskar i alle størrelser og farver. Vi fascineredes også af de mange helt specielle runde hø tårne rundt omkring på marker og i haver.

Desuden observerede vi også mange særprægede kasser halvt nede i vandet. Hvad var disse kasser mon beregnet til? Fiskekasser? Fortalte vores kahnfører og guide da ikke om disse kasser undervejs på turen?

Jovist, det gjorde han helt sikkert og vi gjorde alt hvad vi kunne for at forstå vores guide og kahnfører....

Meeen tysk blanded med sorbisk, det er ikke lige vores spidskompetence!

Mogens måtte have et godt fast greb i Ninos halsbånd.

Der var nemlig rigtig, rigtig mange ænder på vore vandveje... og det var *hundesvært* blot at se på dem og ikke hente dem hjem! Den var ét sitrende anspændt, jagt muskelbundet, klar til at få ordren *Aller!* Men den kom ikke!

Ninos ophobede energi blev forløst først via en 4 km travetur rundt langs floder og kanaler omkring Lehde. Og dernæst via yderligere en 10 km travetur til Lübbenau Altstadt.

Det funktionelle telefonnummer

4. dag torsdag d. 25. oktober 2018

Smiley'en med teksten: Du bestemmer selv hvordan din dag skal være kunne vi ikke undgå at bemærke på toiletbygningen, og med det in mente bestemte vi, at dagens køretur ind i Tjekkiet skulle blive en god oplevelse trods silende regn mestendels af dagen.

Smalle snoede, meget snoede bjergveje med herlige udsigter både til landskabet og de mange nu komplet uforståelige skilte langs vejene og inde i de små byer.... Pyh, vi må vist ha' oparbejdet et lille tjekkisk ordforråd!

I byen Frydland lykkedes det alligevel at få spurgt vej til en bank og få lommerne fulde af Koruna og Halef. Koruna forkortes CZK og 100 D.kr. svarer til 343,16 CZK.

Vore udfordringer begyndte ved en campingplads i udkanten af Liberec. Alt så virkelig dødt og forladt ud, men den var jo ifølge camping App åben...mmmhhh fik kontakt til nogle bulgarere, der boede i et større hostel lignende hus på pladsen. Beredvilligt gav de telefonnummer til ejeren, troede både de og vi da. Men røret blev smidt på adskillige gange. Nummeret angivet i vores camping App viste sig at være ude af drift. Mogens kom i tanke om, at der også stod et telefonnummer ved indgangen til pladsen ved den *udslukte* reception. Det var da værd at forsøge.

Retur dertil, det var en meget stor plads at køre rundt på i nu tusmørke... og jubi, nummeret svarede... på tjekkisk forstås! Håbefuldt spurgte vi, om vi kunne tale tysk eller engelsk? Og endnu mere jubi! På gebrokkent tysk blev vi instrueret i, hvor vi kunne overnatte, og hvor vi kunne få strøm. Taknemmelige for dette, opgav vi at spørge til toilet- og bruseforhold. Vi brugte egne faciliteter.

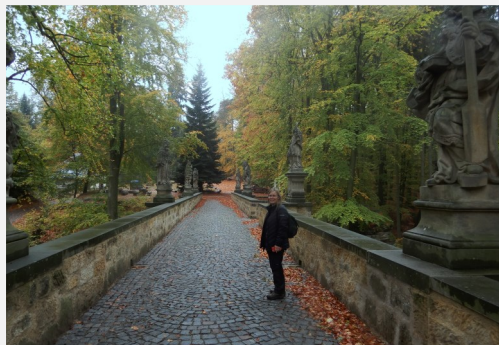
Et 15 etagers Bøhmisk Paradis

5. dag fredag d. 26. oktober 2018

God nattesøvn på en komplet forladt og nedlukket og meget slidt campingplads.

Chefen, som han præsenterede sig som, kom dog forbi og præsenterede en lap papir med diverse udregninger på! Vores pris for overnatning. Tja, den var svær at tyde, så vi valgte bare at betale de forlangte 440 Koruna = 128 D.kr.!

Ad snoede smalle veje når vi frem til området Český Ráj = tjekkisk for Det bøhmiske Paradis. Et forunderligt landskab med smalle dybe slugter og dale og sælsomme, magiske basalt og sandstens klipper, angiveligt rester fra vulkanske udbrud. En enestående naturoplevelse. Vi vandrer godt 8 km med udsigt til eventyragtige klippeformationer.

Vi må have nakken helt bagover, for at øjnene kan følge de gigantiske kolosser helt til tops. Man betages og forundres gang på gang.

På tjekkisk kaldes disse store grupper af basalt/sandstens klipper for Skalni Město = klippebyer.

Vores udgangspunkt er Hrubá Skala. Herfra vandrer vi til det smukke, højtbeliggende slot Valdštejn. Desværre er det lukket i dag, men det hindrer os ikke i at beundre de mange fine statuer, der pryder broen hen til slottet.

Min Sundheds App fortalte os, at vi havde travet 8,7 km og gået 14.577 skridt, måske ikke den store præstation. Men den fortalte os også, at vi have gået op og ned, svarende til 15 etager. Så forstod vi bedre, at vi ind i mellem pustede lidt!

Et held, at der tilbage på P-pladsen ved camperen var et lille skur, der solgte kølig, tjekkisk øl (og det smagte godt) og tykke, paprikakrydrede pølser med kød og store fedtstykker (dem kunne Nino godt lide), dertil også velsmagende bondebrød med kommen.

Fysisk og psykisk veltilpasse fandt vi ad flere smalle snoede bjergveje til bjergbyen Špindlerův Mlýn i Krkonoše bjergene 805 m.o.h. Der bor ca. 1500 indbyggere fast i byen. Om vinteren er det et meget besøgt skisportssted og i øvrigt udgangspunkt for mange vandreture i Krkonoše bjergene.

De omkringliggende områder har været kendt for minedrift og udvinding af kobber og sølv.

Špindlerův Mlýn regnes for at være grundlagt af skovarbejdere, indvandret i det 18. århundrede fra Schlesien. Špindler familien gjorde sig særligt bemærket, og derfra stammer navnet.

Der findes blot én campingplads i området og til vores store undren skulle der i den grad ledes for at finde en ledig plads til os. Rigtig mange vintercampister var der her, og vi er taknemmelige for en plads med strøm (varmeblæseren kører ihærdigt på denne tur).

Tjekkiet eller Østrig?

6. dag lørdag d. 27. oktober 2018

Det er lørdag og på lang afstand kan vi høre markedsgøgl og underholdning i Špindlerův Mlýn. Fra campingpladsen er der ca. 1,5 km til bymidten.

Vi indfanges af markedsstemningen og de små boder, der falbød alt fra hjemmelavet slik, træskulpturer, hjemmestrikkede huer, kager, varm mandelsnaps, den var god, og urtesirup, der kunne kurere alle hjerte og lever problemer!

Beredvilligt brugte de unge piger google translate og fortalte om urtesiruppens enestående evner. Hyggelig snak, vi afslog dog siruppen. Men naturligvis lod Mogens sig lokke af de bjerge af lakrids, hvid og brun nougat og flæskeagtige citron formede sukkersager, der nærmest kaldte på ham.

Hjemme i camperen måtte vi konstatere, at det lokkende syn ikke helt levede op til smagen.

Vi traver byen tynd, her er hyggeligt trods de mange butikker og restauranter, der endnu er lukket og blot venter på skisæsonens begyndelse.

Langt de fleste steder må vi gerne have Nino, vores hund, med ind også på spisestederne. Her er rigtig mange butikker med skiudlejning, skiudstyr og tøj, og selvfølgelig også *souvenir* butikker.

Vores formål med at besøge netop denne skisportsby var at undersøge, om dette skiområde kunne være et billigere alternativ til vores Krimml område i Østrig. Det er så afgjort billigere at spise her. Liftkort synes også billigere. Der er også mange overnatningssteder, hvor man kan medbringe sin hund. Det er også et plus.

Hvordan så med pisterne? Ja, det er lidt sværere for os at få hold på. Området er delt i flere mindre skiområder, som ikke umiddelbart ses at være forbundne for skiløbere. Man skal med ski bus fra sted til sted, ser det ud til. Mmmhhh! Måske ikke helt så interessant.

Vi oplever egentlig også, at det er et stort handicap, at vi ikke taler tjekkisk. Svært at begå sig og spørge om dit og dat. Nuvel, en del taler noget tysk, andre en anelse engelsk og resten udelukkende tjekkisk. Så det vil være et stort plus at oparbejde et tjekkisk ordforråd.

Nu har vi fået en masse brochurer, og set, hørt og mærket byen og området lidt. Nu må det hele med hjem til vurdering i familien, inden næste skiferie, selvom Mogens klynker lidt og siger: *"Jeg vil hjem til Østrig!"*

Elben, som her hedder Labe, har sit udspring højt oppe i Krkonoše bjergene ca. 15-20 km herfra. Vejret er dog ikke lige til en travetur til Labes udspring.

Men da Labe løber langs med campingpladsen, så blev det en forfriskende travetur med Labe på den ene side og høje bjerge med ranke fyrretræer på den anden side. En herlig tur på 8 km.

Hov - vejrudsigten lover frostgrader og snevejr i morgen!

Jamen det er jo næsten Østrig

7. dag søndag d. 28. oktober 2018

Godmorgen til et fint hvidt snedrys og tunge sneskyer over bjergene, og temperatur omkring frysepunktet.

Den planlagte bjergvandring har ligesom annulleret sig selv. Men bussen til toppen af bjerget til Špindlerova Bouda, den snupper vi alligevel.

Sneen lå tykt på den snoede smalle bjergvej og jo højere vi kom op, jo mere sne. Så smukt at se alle træerne iklædt vinterdragt. Det var præcis som at køre med skibussen fra Krimml til Hochkrimml i Østrig!

Bussen var fyldt med børn og voksne, der vist alle satsede på en vandretur på bjerget. Rygsækkene var fyldt op og vandrestokkene i hænderne.

På toppen ved Špindlerova Bouda ved grænsen til Polen, steg vi ud til isnende blæst og snevejr. Sne på P-pladsen i 10-15 cm højde og meget ringe sigtbarhed. Det var koldt og Nino rystede af kulde, som en meget lille hund i en tynd kold snor.

Vi kiggede på hinanden, øh, hvor i al verden skulle vi gå hen i det vejr?

Bussen kørte retur om 3 minutter eller om 2 timer! Det var ikke nogen svær beslutning. Retur til Špindlerův Mlýn centrum og det lige med det samme.

Nu en smuk, smuk køretur på forsædet i bussen, med udsigt til de fine snedækkede nåletræer og den snoede snefyldte vej. Hov, der lå allerede en personbil i grøften, og der var sneploven på vej op af bakken.

Efter sådanne sne strabadser var det hyggeligt med mad og drikke i et lunt rustikt spisested i byen.

Og hyggen blev ikke mindre af, at tjeneren kom med en skål kødrester til Nino.

Inden vi traskede hjemad i hårdtslående sne-regnvejr travede vi endnu engang byen rundt. Jep, en hyggelig by.

Det blev til sølle 5,6 km i dag og masser af planlægning og afslapning i en lun camper resten af dagen.

På besøg hos Goethe, Borgmesteren og Det forelskede Par

8. dag mandag d. 29. oktober 2018

Nok en gang kører vi ad smalle, snoede, stejle bjergveje, og nu henover et pas ved Teplicko Aadršpach Skály. Endnu en klippeby skal udforskes.

Aadršpach - Teplické er kendt som det sandstensområde, der har de højeste klippeformationer. Det er egentlig to områder, og i dag udforsker vi Aadršpach klipperne.

Disse enorme klippeformationer var gemt for omverdenen i århundreder. Aadršpach klipperne var nemlig dækket af tyk vegetation, bl.a. bøgetræer og fyrretræer.

Kun de lokale vidste, hvor man kunne gemme sig i de snævre slugter og huler, når fjendtlighedsindede drog forbi. Dog kom der få turister og vandrere allerede fra omkring år 1700. Også mange prominente personer, bl.a. Kejser Joseph II af Østrig, og Johan Wolfgang Goethe besøgte området.

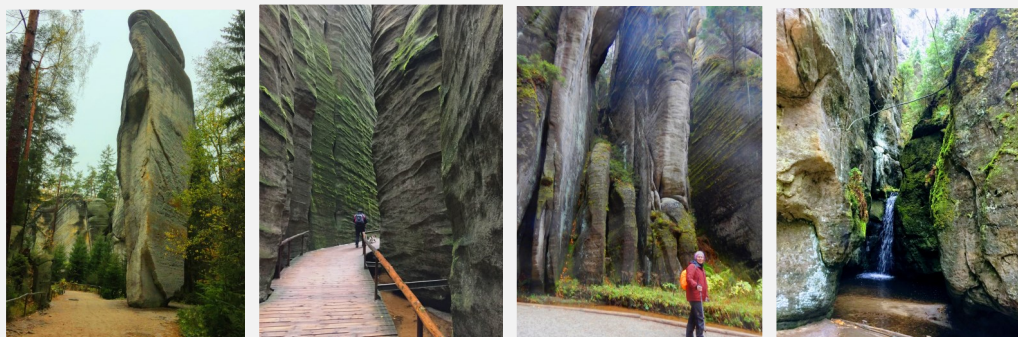
Der står da også en buste af Johan Wolfgang Goethe dybt inde i klippe labyrinten, dateret 1790. Måske han kom hertil for at studere og fordybe sig. Vi hilste ærbødigt og andægtigt på ham.

Først efter en stor skovbrand i 1824, der varede i flere uger, blev klippe labyrinten reelt synlig og tilgængelig for omverdenen.

Nu er det en stor turistattraktion, og der er fint markerede ruter og velholdte trapper overalt. Og det koster naturligvis, 250 CZK for 2 voksne og 1 hund = 73 D. Kr.

Det var en enestående oplevelse, og en god vandretur med mange op- og nedstigninger på trapper (ind i mellem næsten hønsestiger).

Så mange gigantisk høje klippeformationer i et utal af udgaver. Den

ene flottere og mere imponerende end den næste. Mange dækket af grønne, gule mosfarver. Floden Metuže snor sig igennem hele området og giver næring til mosser, planter og høje træer.

De første vandrere tilbage omkring år 1700 navngav flere af disse fantastiske klippeformationer, og disse navne bruges også i dag. Selvfølgelig hilste vi på borgmesteren og beundrede de unge forelskede, der lænede sig tæt ind mod hinden...ja, de var altså området's højeste klippeformation, næsten 100 m høje og med et 10 meter stort vindue mellem dem, inden hun lægger hovedet tæt på hans.

Man bliver da betaget.

Naturligvis beundrede vi også Elefantpladsen, Sukkertoppen, Orglet, Tordenstenen, det Lille og det Store Vandfald, for ikke at tale om Myší Dira = Musehullet, som udover synet også var en fysisk oplevelse helt for sig.

Høje klipper, adskilt af en smal slugt, med udhuggede trin. Slugten blev smallere og smallere, maven og rygsækken kunne lige akkurat være der. En herlig oplevelse, men måske ikke hvis man har tendens til klaustrofobi.

Adršpach Skály betog os... Og vore fotos og ord giver blot et lillebitte indblik i denne enestående natur. Man må ved selvsyn opleve Adršpach Skály for at mærke naturens store under.

Det blev til en travetur på 5,9 km, men hvilke kilometer! Op og ned og op og ned, svarende til 39 etager!

Vi suser videre ad små veje på jagt efter en plads for natten. Det blev Caravan Parking Adršpach i Teplice nad Metují. Her er ikke et øje udover os, men her er strøm og vand. Vi betaler glad og gerne i alt CZK 275,- = 80 D. kr.

Senere på aftenen fik vi selskab af endnu en autocamper. Det føles nu helt godt at være flere på sådan en stor øde plads.

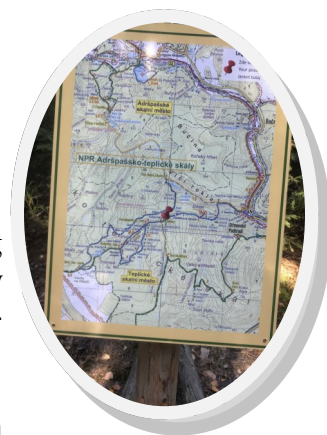
Nino luftes uden snor på området, får pludselig fært, følger næsen, uden at høre noget som helst, springer/falder i åen og kommer drivende våd og lykkelig tilbage.

Aftensmaden bestod af pasta penne med spinat i flødesovs og stegte laksestykker. Dertil kølig Sauvignon Blanc hvidvin fra New Zealand. Vi gør vort bedste for at være ægte livsnydere med alle former for oplevelser og livsnydelse.

Flyv på sjælens vinger... eller Slip sjælen fri af snærende bånd og flyv...

9. dag tirsdag d. 30. oktober 2018

Fascinerende, magisk, eventyragtigt og uendelig smukt (vores oplevelse)... Teplické Skály beskrives da også som et af Tjekkiet's mest beundrede naturfænomener.

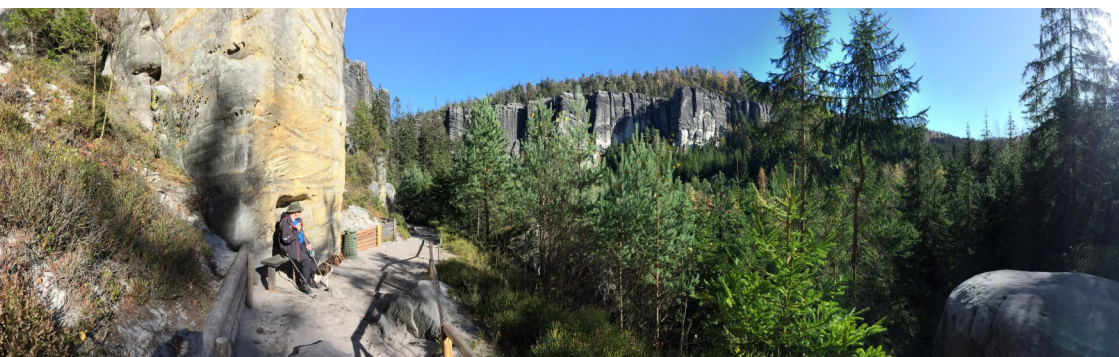

Solen skinner, temperaturen lun og god til vandretur i endnu en betagende klippeby.

Ganske stum og ydmyg over naturens undere vandrer vi 9 km gennem smalle, høje slugter. Her må nakken langt bagover for at se de øverste fantastiske toppe mod den blå efterårs himmel.

Ved Klippeporten møder vi endnu engang Johan Wolfgang Goethe, eller i hvert fald en mindeplade for hans besøg d. 30. august 1790. Ikke langt derfra ses årstallet mejslet ind i klippen til minde om den store brand i området. Branden, som fritlagde klippebyerne og gjorde dem tilgængelig for omverdenen.

Der er så mange spændende klippeformationer, så mange med sigende

navne... vi kommer f.eks. forbi Slagterens Økse, Den Knælende Munk, Vagttårnet, Kæmpens Harpe, Polar Bjørnen, Den sovende Svane og alle de andre.

Det mest betagende område er Sibirien! Smalle, smalle kringlede slugter, hvor man går en og en på stien blandt de enorme klipper. Her når solen aldrig ned og der er en konstant kølig, fugtig luft og lav temperatur. Det giver en rigdom af mosser overalt, og ganske ofte sne til langt hen i sommerperioden.

Český Ráj og Aadršpach Skály, og nu i dag Teplické Skály! Vi er ganske

målløse over denne rustikke skønhed og helt fyldt op!

Henover en fantastisk enorm vidtstrakt klippevæg stod et Goethes Faust citat... Vi har tilladt os at fabulere over citatet og det er vores helt egen private beskrivelse, vi har brugt som overskrift for alle disse vidunderlige naturoplevelser.

Flere campingpladser er lukket, men i den lille by Bozanov tæt på den polske grænse, får vi lov at bo for natten på den ellers lukkede plads. Engelsk talende imødekommande ejer, der byder på strøm og internet kode og beklager, at der er lukket for alt det andet.

Vi takker og er meget glade og tilfredse.

Halloween gys eller Dødens Triumf?

10. dag onsdag d. 31. oktober 2018

Vidunderligt solskinsvejr. Hva' mon dagen byder på?

Det blev en oplevelse helt udover det sædvanlige.

Vi besøgte et lille kapel i Sedlec, i udkanten af byen Kutná Hora. Kostnice Sedlec hedder det = Ben kapellet i Sedlec.

Ved ikke helt hvad vi skal kalde denne besynderlige oplevelse. Gruopvækkende, fascinerende, sygeligt grotesk, makabert eller måske kunst?

Med kvalme og ondt i maven gik jeg rundt og betragtede de surrealistiske udsmykninger i dette kapel. Alle de hundredvis af udsmykninger lavet af knogler af 40.000 lig. Mest fascinerende er vel nok den enorme lysekrone, der indeholder alle knogler fra den menneskelige krop.

Årsagen til denne besynderlige udsmykning af Kapellet skyldes, at der i 1200 tallet blev spredt jord fra Golgata omkring Kapellet. I forvejen var stedet en eftertragtet gravplads. Den hellige jord gjorde stedet ekstra populært som sidste hvilested.

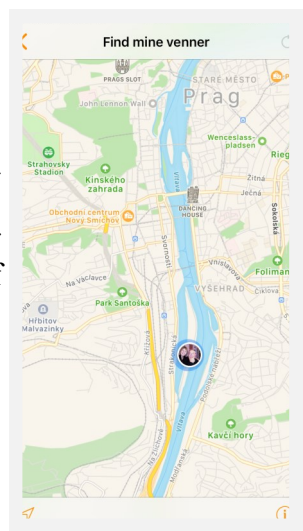
Det betød at knogler og kranier hobede sig op. Og i 1800 tallet fik en lokal kreativ kunstner (den tjekkiske træskærer František Rint) den besynderlige opgave, at finde på noget unikt at benytte alle disse knogler og kranier til.

Mest bemærkelsesværdigt er altså lysekronen og et våbenskjold, samt gigantiske klokker, og for os synes det ret så makabert at kunstneren har skrevet sin signatur med knogler.

Gys og gru eller opsigtsvækkende kunst? Bedøm selv.

I hvert fald en kunstfærdig oplevelse!

Vi finder en fin plads for de næste to døgn på Caravan Camping på en ø i floden Moldau, ca. 3 km fra Prags Centrum. Her er i modsætning til alle de øvrige dage, rigtig mange autocampere. Og der er rift om pladserne, vi ligger tæt og prisen *smager* af storby. Men tæt på Prag, og solen skinner i morgen... Så bytur.

1 brosten og 2 postkort

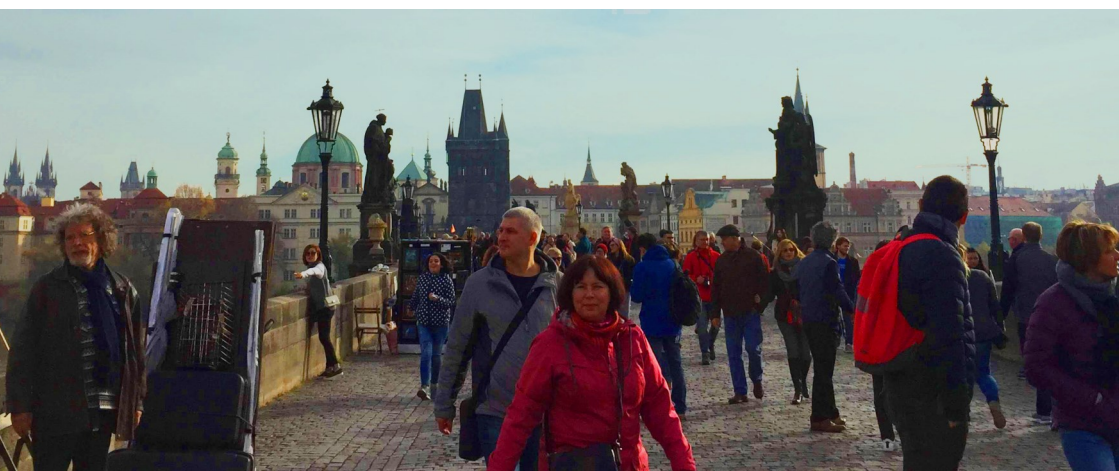
11. dag torsdag d. 1. november 2018

"Til byen. Vi er på en ø. Centrum ligger ca. 3,5 km herfra. De skal gaa ca. 500 m tilbage til hovedvejen. Kryds vejen. Kryds vejen oven over hovedvejen – der er sporvognsstoppestedet. Sporvogn nr. 12, 20 koerer Dem til den gamle del af Prag nær Prags Slot og Karls Broen. Denne station hedder Malo Stranskó náměstí. Vores station hedder Lihovar!"

Rigtig flot beskrivelse på dansk fik vi udleveret i receptionen, hvor vi også købte billetter til sporvognen. Ja, dvs. kun billet til mig. Mogens er jo 70 år, så han kører gratis. Nino var også gratis. Jeg kostede 110 CZK for en 24 timers billet = 32 D. kr.

Sjovt igen at køre med sporvogn, og det fungerede perfekt. Vi kørte lige ind til alle Prags kulturelle herligheder.

Og overrasket blev vi over alle de turister, der allerede kl. 10.00 spadserede, fotograferede, poserede og tog selfies henover Karlsbroen. Og det enorme antal turister øgedes i takt med det gode vejr.

Karlsbroen – Karlův Most – er en rigtig smuk bro, og skulle angiveligt se ud præcis, som da den blev bygget. Datoen for påbegyndelsen af broen blev af astrologer fastsat til d. 9. juli 1357, og bygmesteren blandede mørtelen med friske æg for at gøre den særlig stærk.

Broen er 510 m lang, 10 m bred og spænder over floden Vlatna (Moldau) med 16 buer.

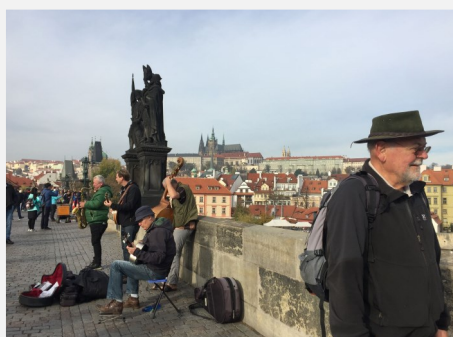
Der var et pulserende liv på broen. Vi blev konstant fristet til at handle hos tegnere, akvarelmalere eller købe diverse magneter og smykker osv. Ligesom flere forskellige musikanter bidrag til den levende, sprudlende og ind i mellem hektiske stemning på broen.

Der er 30 store barok skulpturer fordelt henover broen. Ganske store og flotte. Mest berømt og kendt er statuen af Jan af Nepomek. Han var biskop og blev uenig med kong Vaclav d. 4, da han modsatte sig valget af en ny biskop i Olomouc.

Det skulle han ikke have modsat sig, for på denne baggrund beordrede Kongen ham dræbt under tortur og smidt ud fra Karlsbroen i Prag.

Legenden vil vide, at vil man have heldet med sig, da må man røre de blankslidte steder på Jan af Nepomeks statue. Og denne chance for held er

der ingen af os tusinder af turister, der i dag passerer broen, der vil lade gå fra os. Køen er lang ... men tålmod er en dyd og det lykkes!

Vi stiler mod Staroměstské Naměstí – Prags hovedtorv med det store rådhusårn fra ca. 1340.

Her stiller vi os op, sammen med hundredvis andre turister, lægger nakken tilbage og kigger koncentreret på det store astronomiske ur.

Vi kan selvfølgelig se hvad klokken er, men vi venter spændt på timeslag et... små figurer opfører et få minutter langt skuespil, bl.a. ses *døden* trække i klokkesnoren, og den *rige mand* rasle med sine penge, vel for at bestikke døden!

Da værket blev konstrueret i 1490, var byens borgere så stolte af det, at de rev øjnene ud på urets mester, så han ikke kunne lave kopier til andre byer. Så meget for at være kreativ!

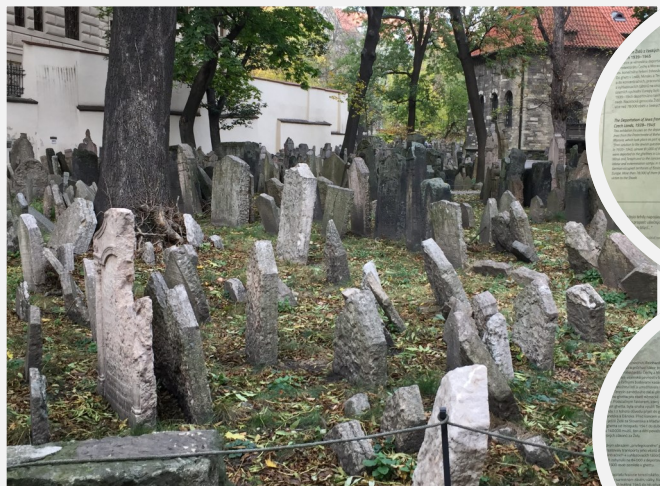
Vi måtte sidde lidt og nyde både sol og stemning, først på den ene side af torvet, og efter et besøg i Týn Kirken, på den anden side af torvet.

I Týn Kirken er Tycho Brahe begravet. Den danske astronom arbejdede de sidste to år af sit liv som hofastronom for den tyske kejser Rudolf d. 2. i Prag. Tycho Brahe blev for 3. og forhåbentlig sidste gang begravet inde i kirken bag en mandshøj gravsten i rødt marmor, der viser Tycho Brahe i fuld rustning. Ved hans side vajer det danske flag.

Jeg ved ikke om Pariz skal betyde Paris, men på denne gade lå alle de fine dyre butikker, f.eks. Prada, Cartier, Gucci, Tiffany osv. Smukke udstillinger med ting og sager til tykke pengepunge.

Rundt om på torvet, ja overalt på vores travetur i dag, var smukke bygninger, kirker, synagoger, kapeller osv. Og det glimtede af guld på alle spir, kugler og tårne. Fantastisk smukt.

I det jødiske område Josefov besøgte vi Pinkasova synagogen. På væggene i synagogen kan man læse navnene på de 77.297 jøder fra Bøhmen og Mähren, der døde i koncentrationslejre under 2. verdenskrig. Det er overvældende og forstemmende.

Det er det også at se de mange børnetegninger fra koncentrationslejren Terezín (Theresienstadt). En kvindelig kunstner opfordrede børnene i lejren til at tegne deres drømme, erindringer og mareridt. Hun havde held til at gemme alle disse tegninger for eftertiden. Selv døde hun i koncentrationslejr, ligesom også langt de fleste børn.

Vera, 20 år, der blev deporteret til Auschwitz skrev: *"Alting for den sidste gang før krigsårenes afgrund åbnede sig og alle vore kære forsvandt"* – og teksten under et foto af deportation af jøder i transportvogne til koncentrationslejre lød: *"Rejser uden retur"*.

Dybt berørte så vi også den gamle jødiske gravplads Starý Židovský Hřbitov, der rummer 12.000 gravsten fra 13-1700 tallet.

Da man ikke må sløjfe en jødisk grav, blev der i stedet lagt mere jord på denne gravplads og visse steder ligger gravene i 12 lag.

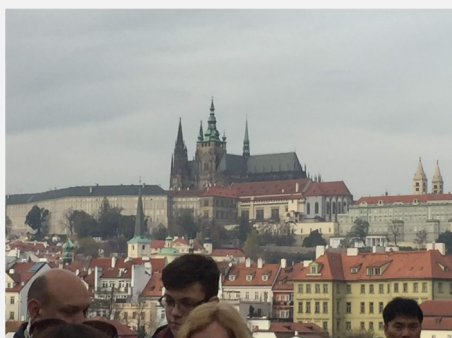
Tilbage henover Karlsbroen og en travetur op til flotte Prag Slot – Pražský hrad, hvor de første bøhmiske fyrster slog sig ned i 800 tallet, og i årenes løb har slottet ofte været kongeresidens. Siden 1993 har det været Tjekkiets præsident residens. Der er flotte vagtmænd ved porten, ligesom vores gardere ved Amalienborg. Vagten fortrækker ikke en mine, da Nino stilles op som vagthund ved siden af ham.

Vi kigger også ind i flere rigt, ja nærmest overvældende, udsmykkede kirker.

Den lille sult blev stillet med Trdelník – et kæmpemæssigt sukker snobrød til 20 kr. Mums! Og Cappuccinoen nød vi på trappen med udsigt udover Prag. Dernæst retur til camperen med sporvogn.

Nå ja, vi besøgte da også en del butikker med bøhmiske glas. Troede lige at samlingen derhjemme på blot to glas skulle forøges, meeeenn... forfærdelig smukke var de, men ikke smukke nok til 1000 D. kr. stykket, og den pris indebar at man tog 6 stk. Jeg nøjedes med at drømme.

Fik jeg da slet ingen souvenirs med hjem fra Prag? Jovist da, 2 postkort fra Týn Kirken med Tycho Brahe på det ene, og Madonna med barn på det andet inkl. teksten *Ora Pro Nobis* = *Bed for os*.

Den anden og måske bedste eller i hvert fald sjoveste souvenir fra Prag. En lille fin brosten i marmor, som lå og flød for mine fødder. Langt de fleste fortove var dækket af små, smukke marmor og granit brosten. Denne her lå i vejen... nærmest til at snuble over... Den blev samlet op og ligger nu i mit køkkenvindue og minder om gode smukke traveture i Prag og alle vore andre mange skønne og enestående oplevelser i Tjek-kiet.

”Mahnung zum Frieden”

12. dag fredag d. 2. november 2018

Der lå en krans ved mindesmærket for de 173 mænd fra den lille by Lidice, der blev likvideret af nazisterne d. 10. juni 1942. Teksten på båndet var: *”Mahnung zum Frieden”*.

Nogle modstandsfolk dræbte den 28. maj 1942 den tyske rigsprotektor Reinhard Heydrich i Prag. Gestapo oprettede et hovedkvarter udenfor Lidice mhp. hævn for drabet. Nazisterne mente fejlagtigt, at ophavsmanden til drabet fandtes i byen Lidice.

Den 10. juni 1942 blev samtlige byens 173 mænd forsamlet og skudt. 82 børn blev senere dræbt i et rullende gaskammer. Kvinderne blev sendt i koncentrationslejr og de allermindste børn blev sendt til adoption i tyske familier.

Hele Lidice blev sprængt i luften og omtrent alle bygningsrester fjernet.

I 1949 byggedes de første huse i et nyt Lidice, 300 m fra stedet for den gamle by. Hele området for den gamle by er nu mindelund for denne grusomme massakre. Med økonomisk bidrag fra 29 forskellige lande, herunder også Danmark, er der ligeledes anlagt en rosenhave med 23.000 roser – ca. 200 forskellige sorter.

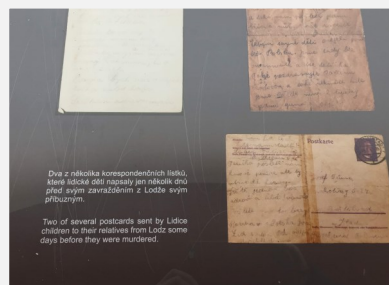
Tyst, smukt og bevægende er området.

Fra mindesmærket på stedet, hvor de 173 mænd blev skudt og begravet, går vi videre forbi de sidste rester af familien Horaks gård op til den gamle kirkegård og slutter ved et enestående, bevægende og også på sin vis smukt bronze monument til minde om de 82 børn.

82 bronze børn i naturlig størrelse står klumpet sammen og skuer frem for sig med bange øjne. De blev alle gasset. Det er billedhuggeren Marie Uchytílová's bidrag til minde om Lidice massakren.

I mindemuseet ses blandt andet postkort, som børn fra Lidice har sendt til deres slægtninge få dage før mordet på dem. Der er også et skrivehæfte fra den tyske dreng Rolf Wagner. Han var i virkeligheden Vaclav Zelenka fra Lidice.

Aldrig må disse grusomheder glemmes, og måtte vi altid minde hinanden om fred og frihed.

Det er tunge, tankevækkende oplevelser i dag, der hører med til vores livshistorie, og vi må videregive disse begivenheder til børn og børnebørn, at de aldrig glemmes.

Efter et par timers kørsel når vi frem til Terezin/Theresienstadt.

Theresienstadt blev anlagt af kejser Joseph II i 1780, som et stjerneformet fæstningsværk med en stor eksercerplads i midten.

Under 2. verdenskrig blev Theresienstadt gennemgangslejr for de deporterede jøder på vej til koncentrationslejre.

Byens oprindelige indbyggere blev forvist og huse og kaserner fyldt til bristepunktet med jøder. Da der var flest i byen, ca. 45.000 jøder, var der 1,65 m² pr. person.

Theresienstadt lignede på mange måder en rigtig lille by. Men på trods af såkaldt *jødisk selvstyre* i byen var det SS, der bestemte alt, også hvordan *selvstyret* skulle agere. Alle byens indbyggere var tvunget til hårdt arbejde, og sultede.

Rigtig mange døde i Theresienstadt under de kummerlige forhold.

Byen blev også kendt da nazisterne optog en propaganda film i lejren og i en fart fik anlagt grønne parker, legepladser, vandbassiner osv. Og udkommanderede mænd, kvinder og børn, gav dem lækker, rigelig mad og dejlige varer og bød dem lege og se glade ud for at vise et idyllisk billede af nazisternes måde at behandle jøderne på.

Filmen vises i dag i Magdeburgská Kasárna (Magdeburg Kasernen) og man væmmes ved de løgne og usandheder, der blev formidlet til omverdenen.

Kolumbariet blev brugt til opmagasinering af urner og aske fra alle de døde i Theresienstadt. Da krigen var på det sidste, forsøgte nazisterne at skjule alle disse urner og al asken. De overlevende jøder fik ordre på at grave asken og urnerne ud og smide det hele i floden Ohře.

Her findes i dag et mindesmærke for alle disse døde.

I forbindelse med kolumbariet fandtes et jødisk og et kristent rum, hvor de efterladte kunne tage afsked med deres kære. Hvad de efterladte ikke vidste, var at deres kære ikke blev behandlet og begravet på værdig vis. De blev efterfølgende lagt i smalle trækister, og sendt direkte i krematoriet. Kistelågene blev taget af og af økonomiske årsager genbrugt.

I krematoriet var 4 ovne konstant i gang. Det var rystende at gå rundt i dette krematorium og lade tankerne gå

på vandring til en grusom tid. De store følelser kom rullende og gråden sad i halsen. Øjnene blev våde, og der er så meget fortalt i skriftstedet fra Salmernes Bog, kap. 38 fra en sten ved krematoriet: *'My sorrow is continually before me'*.

Og så slutter dagen med gullasch med knödel på en lille depraveret campingplads indenfor murene. Stedet passer til vores stemning og gullaschen er god, og der var mellemmenneskelig varme.

Hovedret: Kuřecí prsní řízek

Dessert: Puncovydort og rolada orech

13. dag lørdag d. 3. november 2018

Den lille grænseby Hřensko med blot 267 indbyggere er vores mål for morgenens køretur.

Men først skal der tankes diesel. Vi får 63,82 l for 2.283,80 kroner. Vi tørrede sveden af panden og glædede os over, at det var tjekkiske kroner og ikke danske.

I den lille by Litoměřice bliver vi ganske overvældede af den overflod, der kan købes i Kaufland – et enormt stort supermarked. Det er så stor en kontrast til gårdsdagens oplevelser og overnatning i Theresienstadt.

Aftenens menu blev fundet, ikke ved at læse de tjekkiske beskrivelser, men ved at bruge øjnene. Og det blev som overskriften jo klart antyder: Kylling med broccoli og hvidløgsflutes, og desserten bestod af en nøddekage og en roulade med rødtligt indhold af ubestemmelig karakter. Vi var meget tilfredse med menuen!

Appetitten til dette rige måltid øgedes i takt med det antal kilometer vi gik i nationalparken České Švýcarsko (Det Bøhmiske Schweiz), som vi når ved grænsebyen Hřensko.

Vi må naturligvis vandre op til den berømte attraktion Pravčická Brána. En enorm klippebro med et spænd på 26,5 m og en højde på 16 m. Stien går opad, opad i den smukke efterårs løvskov, alt er gyldent og rødt og sandstensklipperne bidrager til den storslåede oplevelse, og sved på panden.

Pludselig er den der - Pravčická Brána - imponerende i al sin rustikke storhed.

Sammen med rigtig mange andre turister beundrer vi klippebroen fra et gammelt schweizisk inspireret traktørsted, inden ruten går videre ad smalle, snoede knortede stier langs forunderlige klippevægge og gennem skovområder.

En herlig 15-16 km tur med højdeforskel på 308 m slutter i Mezní Louka, hvor vi snupper bussen retur til Hřensko, hvor camperen er parkeret. Men hov, der er 1 ½ time eller mere til bussen kører, jamen så tager vi da lige de ekstra 5 km med ad landevejen. Det gik heldigvis ned ad bakke og det gik rask, for tusmørket sneget sig mærkbart ind på os.

Det var mørkt, da vi trætte og veltilpasse nåede camperen og heldige var vi, for blot få km derfra fandt vi en åben campingplads, og så var det tiden at nyde det planlagte måltid med Kuřecí prsní řízek + Puncovydort og rolada orech!

Næste gang vil vi også gerne vandre i Kamenice Kløften. Det siges at være en udfordrende vandretur, der indebærer 2 x sejlads, da kløften er så smal og stejl, at der ikke kan vandres langs floden. Men den rute er lukket for vinteren.

Tåge og trætte ben

14. dag søndag d. 4. november 2018

Tågen lå tyk og tæt oppe i højderne. Panská Skalá - Herrens Klippe – en angiveligt imponerende klippeformation bestående af lodrette søjler, nogle op til 12 meter høje og placeret side om side som orgelpiber i et kirkeorgel, ja den var fuldstændig gemt i tåge... Og vore ben var også lidt dovne i dag.

Så vi lod orgelpiberne ligge i tågen og tog i stedet på Glasmuseum i Nový Bor. Skláské Muzeum er lille, men bestemt et besøg værd. Her vises smukke flotte eksempler på glaskunst fra begyndelsen af forrige århundrede og frem til nu.

Adgangsbilletterne var to flotte postkort med glasmotiver. Vi betages bl.a. af en smuk rosa kjole i glas og en særdeles skøn grøn skål. Vi finder også en udstilling med moderne, til tider lidt provokerende kunst.

Jamen, er der da ikke flere klipper til os? Jovist, der er jo Tisa klipperne ved den lille by Tisa. Jamen også her er tågen tyk og tæt.

Vi beslutter os for en overnatning og trodse vejrliget i morgen og trave en tur i Tisa klipperne, som et sidste farvel til Tjekkiets imponerende, betagende bjergområder.

Vi ramte muren – Tiské Stený – Tisa Muren

15. dag mandag d. 5. november 2018

Vi blev belønnet med en solrig sidste dag i Tjekkiet og Tiské Stený udforskes. Tisa klipperne er en del af nationalparken Labské Pískovce (Elbens Sandstens klipper), som angiveligt skulle være op mod 90 millioner år gamle.

Vi vandrer højt op, ca. 70 m, på den massive klippemur, der på sit højeste rager 613 m o.h. Solen skinner, vinden suser om ørerne på os.

Vi har den mest fantastiske udsigt over dalen og byen Tisa. Men her er intet rækværk og lodrette stejle klippevægge og slugter. Det er vist at udfordre skæbnen for en nysgerig hund. Der er laaaangt ned!

Vi returnerer og snupper i stedet en vandrerute for foden af klipperne. Vi vandrer rundt blandt imponerende, sære, flotte sandstensformationer med huler, snævre passager, høje tykke og tynde tårne, og endda en klippe med et hjerteformet hul.

Livsnyderne tager et *hjerteligt farvel foto* til Tjekkiet's vidunderlige og betagende bjergområder.

Vi har udforsket en lille bid af det nordlige Böhmens skønne vandreområder. Vi har nydt at blive brugt fysisk på mange spændende ture.

Vi har også været stille og blevet påvirket mentalt af de mange minder fra 2. verdenskrig.

Vi har naturligvis også udforsket tjekkisk mørk, velsmagende Pivo – øl og tykke paprikapølser, kommens brød, gullasch og knödel.

Vi har mødt venlige imødekommende mennesker, og i hundredvis af hunde, som der i Tjekkiet synes stor imødekommenhed overfor. Nino måtte gerne komme med omtrent alle steder, på alle restauranter, i butikker og i sporvogne.

De tjekkiske campingpladser oplever vi af svingende kvalitet. Vi kom jo også udenfor sæsonen. Der er ofte plads til forbedring. Forvent ikke så meget, så kan man kun blive positivt overrasket. Vand og strøm de fleste steder. Rengøring bruges der ikke så meget tid på.

Det har fungeret rigtig fint for os, og vi kommer meget gerne igen. Og nu går turen hjemad gennem Tyskland.

’Selig sind, die Frieden Stiften’ (Matt. 5,9)

16. dag tirsdag d. 6. november 2018

Vi har overnattet på en stellplads ved Elben, nærmest midt i Dresden. Hvor heldig kan man være. Hele Dresdens gamle bydel i gåafstand fra camperen, og en venlig 80 årig herre, der hjalp os af med affald, og samtidig gerne fortalte om Dresdens bygninger, broer og viste vej.

Solen skinnede og hvor vi end kigger hen, så var de der, de smukke gamle bygninger og broer.

Dresden blev hen mod 2. verdenskrigs afslutning bombet i ikke mindre en fire på hinanden følgende luftangreb. Omtrent hele byen lå i ruiner. Dresden var nærmest udslettet og ca. 35.000 mennesker omkom.

Dresden rejste sig efter krigen og et enormt genopbygningsarbejde gik i gang. Man restaurerede og genbrugte så vidt muligt sten fra de oprindelige bygninger.

Vi så Hofkirchen (Domkirken), Augustus Brücke, Kunstbygningen, Schlossplatz og den uendelig smukke Frauenkirche, en af Dresdens smukkeste bygninger.

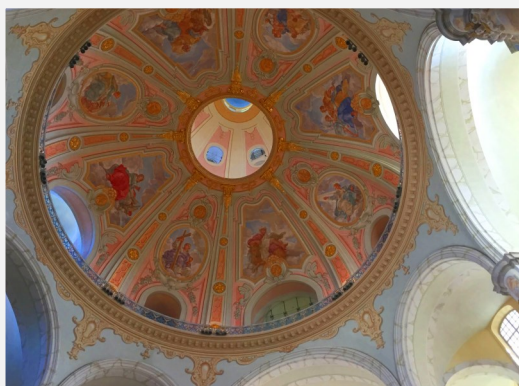
En bunke sten var alt der var tilbage af Frauenkirche efter bombardementet. I årtier lå denne bunke sten midt i Dresden.

Kirkens historie går 1000 år tilbage og i 1990-erne påbegyndtes et unikt arbejde med at genopbygge kirken støttet af mennesker verden over.

Frauenkirche stod færdig i 2005, og står som et symbol på fred, tro og håb. Det er nok ikke en tilfældighed, at der vajer et stort banner på kirkens forside med skriftstedet: *'Velsignede er de, der stifter fred.'* (Matt. 5,9) på både tysk og engelsk.

Meget bevægende ord, især når man tænker på Dresdens historie både under krigen og i efterkrigstidens DDR regime.

Med udsigt til Frauenkirche fordøjer vi Dresdens flotte og enestående bygninger og historie med Cafe Latte med vanilje smag, mens Nino indsmigrer sig hos en af byens sikkerhedsvagter.

Så fik han jo også lige lejlighed til at fortælle om sin enestående, 1 ud af 1000, meget snakkende papegøje.

Dresden er en fantastisk by. Og vores aften og overnatning ved Bergwitz See 8 km syd for Wittenberg, blev også fantastisk.

Vi boede på en halvø i den store Bergwitzsee. Søen var helt blank, mens solen gik ned, og alt spejlede sig i søen. Lunt var det også. Så med tæppe om benene, blev

det til ost og rødvin, mens stjernerne smukt dukkede frem i tusmørket.

Mogens siger: "*Vi skal i morgen til Wittenberg, og se hvad **ham Luther** har lavet.*"

95 teser, 1 alderdug og 1 rose
17. dag onsdag d. 7. november 2018

I 2017 fejredes 500 året for Reformationen. Derfor vil vi gerne besøge Slotskirken og finde den kirkedør, hvorpå Luther (reformator og teolog 1483-1546) opslog sine 95 teser d. 31. oktober 1517.

Med disse teser startede Martin Luther reformationen, der især var et opgør med den katolske kirkes aflads begreb, dvs. at man ved kontant betaling til pave/præster/kirke kunne komme hurtigt igennem skærsilden, samt at man ved bod og gode gerninger kunne gøre sig fortjent til frelse.

Luther fastslog, at der ikke var behov for at adgangen til Gud skulle gå gennem pave/præster, men at det enkelte menneske havde direkte adgang til Gud, og at frelsen kom ganske ufortjent fra Gud.

På lang afstand så vi det særprægede, cylindragtige tårn på Slotskirken i Wittenberg på en solskinsblå himmel baggrund. Slotskirken er en evangelisk kirke i Lutherstadt Wittenberg.

Det var betagende og bevægende at stå foran tesedøren og tænke på, hvad Luther dengang satte i gang.

Indenfor finder vi også Luthers gravsten nedenfor prædikestolen og ligeledes finder vi den danske reformator Hans Tausen. Han er foreviget i et glasmosaik vindue sammen med andre vigtige reformatorer.

Kirken er op til jubilæet blevet gennemrenoveret og ved afslutningen heraf modtog kirken en gave, et antependium (alterdug) af Danmarks Dronning Margrethe II. Det er ualmindelig smukt, broderet af Dronningen selv angiveligt i løbet af mere end 5000 timer. Det er rosenrødt og i midten er selvfølgelig Luther rosen.

Overalt i kirken støder vi på Luther rosen. Luther rosen er Martin Luthers personlige sejl fra 1530. Det er blevet et symbol på den evangelisk-lutherske kirke. Korset i hjertet symboliserer troen på den korsfæstede Jesus Kristus. Det røde hjerte står for liv og kærlighed, og den hvide rose repræsenterer glæde og fred.

Luther rosen findes i et utal af variationer, nogle også med indføjede latinske ord. Alle er lige symbolske og smukke.

Kulturelt og historisk mætte og fornøjede triller vi sidst på dagen nordpå i det fineste efterårs solskinsvejr. Vi får den smukkeste plads for natten med udsigt til Schleswig fjord i Schleswiger Stadthafen.

En prinsesse med “c” og den gode hverdag

18. dag torsdag d. 8. november 2018

Morgensol, morgenkaffe, morgenudsigt, og morgensnak om en fantastisk begivenhedsrig efterårsferie.

I dag hjem til hverdagen og det har Livsnyderne det også rigtig godt med. Men først skal den lille kommende Livsnyder *Newels Princesse Diva* på 9 uger besøges i Kolding. Diva er en lille charmerende uldtot, hvid/champagnefarvet Bichon Havanais, som vi glæder os til om nogle uger bliver en del af Livsnydernes oplevelser i årene fremover.

Vi har kørt 2.237 km og glæder os over, så godt vi trives og hygger os i vores lille gode autocamper, og det både hund og mennesker.

Inspirations- og kildemateriale:

Litteratur

Turen går til Tjekkiet & Slovakiet af Carsten Fenger-Grøndahl og Malene Fenger-Grøndahl

Rejseklar til Tjekkiet af Lis Jensen & Henrik Lund (med mange fine detaljer og tips)

Claras krig af Clara Kramer

(Den jødiske pige Claras personlige dagbogs beretning om kampen for at overleve holocaust)

Kort og motorvejsvignet

Købt på www.fdm.dk

Michelin Europa AtlasVejkort over 40 lande. Vejkort A4 format med spiralryg, kr. 199,-. I dette kort er både Tyskland og Tjekkiet i målestoksforholdet 1:1.000.000.

Michelin Tyskland, Benelux, Austria, Switzerland, Czechia. Vejkort i A4 format med spiralryg, kr. 199,-. I dette kort er Tyskland i målestoksforholdet 1:300.000 og Tjekkiet (Czechia) i målestoksforholdet 1:600.000.

Vi har haft stor gavn af begge korttyper.

Motorvejsvignet til Tjekkiet 10 dage D.kr. 96,-.

Diverse

Internettet er en udtømmelig kilde til inspirationsmateriale.

Internet og mobiltelefon i Tjekkiet

Der var WI-FI på nogle få campingpladser, og ofte på caféer og i restauranter.

Overalt i Tjekkiet havde vi mobildækning.

Livsnyderne:

www.Livsnyderne.nu

Livsnyderne@tdi.nu

Livsnyderne@tdi.nu
<http://livsnyderne.nu>